
ЛОГИСТИЧНИТЕ ПЛАТФОРМИ - ИНТЕГРИРАН ИНСТРУМЕНТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ОПТИМИЗИРАНЕ ТРАНСПОРТНО - ЛОГИСТИЧНИЯ ПРОЦЕС В ТРАНСПОРТА

Симеон Ананиев Ананиев, Орлин Илиев Колев
saexpert@abv.bg; okolev@abv.bg

*Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
гр. София, п. код 1574, ул. „Гео Милев“ 158
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ*

Ключови думи: Логистични платформи, електронни транспортни борси, електронно разплащане

Резюме: Глобализацията и цифровизацията на новата ера, промени редица традиционни отрасли и форми на комуникация. Транспортните борси сериозно промениха вида на европейския транспортно – спедиторски пазар за изключително кратък период от време. Пазарът стана достъпен и отворен за хиляди потребители и редица предприятия се възползваха от транспортните борси и ги направиха свой основен канал за комуникация и източник за намиране на заявки, осъвременявайки и променяйки традиционния бизнес модел. Популярността на електронните транспортни борси е в постоянен възходящ тренд, дължейки се основно до достъп до широката европейски пазар и достъп до клиенти от цяла Европа.

Електроните транспортни борси за товари се превърнаха в ежедневен незаменим помощник в оперативната дейност на превозвачи и спедитори от целия Европейски съюз. Чрез интернет базирани платформи на транспортните борси, бързото намиране на свободен автомобилен капацитет или свободен товар предостави добра алтернатива на конвенционалните форми на комуникация при ежедневната транспортно – спедиторска дейност, особено в критични ситуации. За кратък интервал от време електроните транспортни борси се адаптираха към търсенето на пазара, като увеличиха вида на предлаганите услуги в максимално достъпна среда /през компютър, таблет и/или мобилен телефон/. Понастоящем електронните транспортни борси се развиват към логистични платформи - интегриран инструмент за планиране, заявки, управление, разчитане и плащания на транспорта, складовите дейности и доставките до краен потребител. В развитие се очаква предлагането на услуги свързани и с възможности за нови системи за разплащания - мобилни разплащания, директни /безбанкови/ разплащания и постепенно навлизане на криптовалути.

ВЪВЕДЕНИЕ

Борсата е независимо средище на търговци, които сключват сделки при максимална прозрачност и унифицираност. Борсовия пазар се приема, като най-съвършения вид на търговско договаряне, при което се достига до реална пазарна цена.

Борсовия пазар е особен вид търговско договаряне, осигуряващ чрез унифицираните си правила и процедури гарантирана и улеснена реализацията на ефективна търговска сделка¹.

Интернет базирани - логистични платформи са в основата на електронните транспортна борса за товари и логистични услуги, което е средище, където се предлагат товари, превозни средства, складови, логистични и други услуги, т.е. срещат се интересите на различните участници в транспортно - логистичния процес. Чрез използване на приложен софтуер с модули и приложения в складирането, обработката, транспортирането и доставката на товари. Основното приложение е с участие на автомобилен, контейнерен и комбиниран транспорт, дължащо се на лесния пазарен достъп, водещо до много на брой участници. Областите на приложение на Логистичните платформи - Електронната транспортна борса за товари и логистични услуги обхващат: транспорт, спедиция, 3PL доставчици, куриери, производство, дистрибуция, търговия и мн. други. В съответните раздели потребителите получили достъп чрез регистрация в борсата публикуват по стандартни унифицирани формуляри - описание и данни на услугата която предлагат или търсят. Например за товар се посочва количество и вид на товара, местонахождение и място на доставка т.е. основните параметри на „заявка за транспорт“. Заявката се вижда от спедиторите и превозвачите, които търсят товари за свободния си транспортен капацитет. За да може да бъде осъществена „сделка“ товара трябва да отговаря на свободния товарен капацитет по вид, количество и локация както на товарене, така и на разтоварване. Заинтересованият спедитор, превозвач, складов оператор или фирма предлагаща други транспортно логистични услуги осъществява контакт със заявителя на услугата и отправя оферта чрез електронната борса. Обратният процес също е възможен превозвачите публикуват свободния си транспортен капацитет по вид, обем и локация на товарене в електронната борса като оферти за транспортиране. Всяка сделка заявена и реализирана чрез логистичните платформи - електронната транспортна борса за товари и логистични услуги, може да бъде охарактеризирана с различни параметри, основните от които са:

- За стоката: Вид на търгуваната стока; количество търгувана стока и маршрут на преместване на стоката от/до;
- За превозното средство: Вид и характеристики на превозното средство, товароносимост, маршрути;
- За договора за превоз и плащане: Време за доставка; предварително договорена цена; начин на плащане; срок на плащане и гаранция на сделката;
- Други допълнителни услуги: складова дейност и консигнация; митнически услуги, следене и информация за товара, товаро-разтоварни и опаковъчни услуги, разчитане и финансови операции и др.

Основната разлика между логистичните платформи - електронните борси за товари и транспортно логистични услуги е географската зона в която работят, като

---

¹ Ананиев С., Колев О., "Електронни транспортни борси", Юбилейна научна конференция "Транспортът в глобалната икономика", 12 май 2011г., УНСС, ISBN 978-954-644-264-2, стр. 285 - 291, 2011г.

могат да се определят като: местни; характеризиращи дадена държава; регионални и международни. Друга съществена разлика е капацитета, т.е. обема на публикации на електронната борса. Обема на електронната борса се определя от броя на публикуваните заявки. Достъпът до логистичните платформи - електронната борса може да бъде свободен или да се заплаща абонамент и за услуги не включени в абонамента в зависимост от политиката на оператора. Някои администратори на електронни борси прилагат гъвкави смесени системи между свободен и платен достъп. Платформите са така разработени за да са достъпни на различни езици, лесни е за използване и употреба от различни устройства и т.н.

За спедиторите, транспортните фирми и производителите, основното предимство е достъпа до голям брой превозвачи при минимален разход за комуникация с тях. В зависимост от големината на електронната платформа, при публикуването на обява за търсене на свободен товарен капацитет, до няколко минути е възможно няколкостотин превозвача да отправят оферти, т.е. чрез електронната борса получават резултат, който се равнява на броя на обаждания до различни превозвачи с искане за оферта.

За превозвачите, логистичните платформи - електронната борса предлага достъп до голям брой потенциални товародатели и/или техни посредници /спедитори/.

За клиентите - товародатели и товарополучатели, логистичните платформи - електронната борса предлага достъп до голям брой спедитори, превозвачи и фирми за услуги: митнически агенти, пакетиране и консолидиране на товар, застраховки, финансови операции и разчитания, консултации и др. съпътстващи услуги.

За други допълнителни услуги: Складова дейност и консигнация; пакетиране и консолидиране на товар, застраховки, митнически услуги; следене и информация за товара, финансови операции по разчитания и плащания и консултации и др. съпътстващи и допълнителни услуги.

Основният риск, както при всяка дистанционна сделка по електронен път е усещането за липса на доверие в партньора. Рискът може да бъде контролиран по два начина: от самата платформа - борса за товари и от потребителите ѝ. Повечето борси считат за свое основно задължение да предоставят на клиентите си безопасност на пазара. Това се изпълнява чрез проверка на регистрираните потребители, чрез класиране по точки на всички фирми /рейтинг система/ и чрез незабавно премахване на потребители, които поставят в риск останалите участници в платформата. Достъпът на всяка една компания може да бъде ограничен, ако се установи: измама, повтарящо се неспазване на условията на уеб базираната система или дадена компания представлява заплаха за останалите потребители. Вътрешен предупредителен списък, който включва всички лоши платци докладвани от членовете на платформата. Подаването на сигнал за лош платец трябва да бъде подкрепен от надлежни документи: договор за транспорт, ЧМР, фактура. Декларираните обстоятелства са на лична отговорност на подалият сигнала и са с цел да предпазят останалите потребители. Това е личен доброволен акт с цел осигуряване безопасността на търговския оборот. Потребителите на логистичните платформи могат само да се защитят от нелоялни партньори чрез възприемането и следването на вътрешни процедури. Ако такива процедури не са налице, то те трябва да бъдат въведени. Особено актуално е предприемане дейности със съхраняване на лични и фирмени, данни които могат да бъдат обект на кибер атаки.

Проверка за сигурност при използване на Логистичните платформи - борсата за товари, при запитване и предлагане на транспортна услуга

- Проверка чрез профила на потребителя. Задължително трябва да има съответствие на името и координатите, които служителят е дал в профила на фирмата със данните в публикуваната оферта. Ако няма съвпадение на информация, трябва да се игнорира офертата, защото най-вероятно се касае за измама.
- При съвпадение на данните на потребителя във фирмения профил, е добре да се вземат и допълнителни мерки за сигурност, а именно допълнителна проверка на факс номер, интернет сайт или сървър.
- Проверка за надеждност на клиента за просрочия в миналото. Проверка дали фирмата, чийто товар ще се превозва е същата, която е публикувала заявката за превоз.

Във всички случаи не следва да се възлага поръчка за услуги свързани с превоза и доставката на товари, преди да са направени съответните проверки.

Водещите логистични платформи – електронни борси за транспортно логистични услуги, използвани от български потребители са систематизирани в Таблица № 1.

Таблица № 1

№	Име	Сайт	Характеристики
1.	Логистична Платформа Trans.eu	https://www.trans.eu/bg/	С регистрация и платен абонамент
2.	Cargopedia Транспортна борса	https://www.cargopedia.bg/	С регистрация и безплатен или платен абонамент
3	Интелигентна логистична система TIMOCOM;	https://www.timocom.bg	С регистрация и платен абонамент
4.	Спедитор НЕТ ООД	http://www.speditor.net/	С регистрация и платен абонамент
5.	123cargo Транспортна борса	https://www.123cargo.eu/bg/	С регистрация и платен абонамент
6	БОРСАТРАНС	http://www.borsatrans.com	С регистрация и платен абонамент
7	Cargo.lt Борса за товари и транспорт	https://www.cargo.lt	С регистрация и безплатен или платен абонамент
8	Teleroute товарна борса	https://teleroute.com	С регистрация и безплатен или платен абонамент
9	Cargoagent транспортна борса	https://transportnaborsa.cargoagent.net	С регистрация и безплатен или платен абонамент

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Логистичните платформи - електронните борси спестяват времеви и финансов ресурс на всички участници от транспортно - логистичния процес, чрез:

- бърз и улеснен достъп от различни устройства /PC, лаптоп, таблет и/или мобилно устройство/ с достъп до интернет.

- пълна денонощна информация за свободни транспортни средства или товари търсещи превоз;
- достъп до спомагателни дейности като митническо представителство, складови площи и съпътстващи транспортно – логистични операции;
- работа в сигурна среда на утвърдени потребители и възможност за избягване на некоректни партньори.

Перспективи за развитие на логистичните платформи - електронните борси могат да се обособят:

- внедряване на допълнителни услуги, като интернет разплащане през виртуални системи като Paysera, PayPal, Skrill, Trustly, Transferwise и други;
- окрупняване на пазарното представяне на логистични платформи – електронни борси, чрез утвърждаване на платформи с повече потребители за сметка на платформите с малко на брой участници.

ЛИТЕРАТУРА:

[1] Сайт EUR – Lex /интернет портал за достъп до правото на Европейски съюз/ <<https://eur-lex.europa.eu/>>, 18.06.2019г.;

[2] Сайт на Комисия за финансов надзор <<https://www.fsc.bg/>>, 20.06.2019г.

[1] Интернет сайт на Българска асоциация за спедиция, транспорт и логистика НСБС <<http://www.nsbs.bg/>>, 18.06.2019г.;

[2] Николова, Хр., „Международен транспорт и Спедиция“, Университетско издателство “Стопанство“, София, 2011г.;

[3] Халс А., „Транспортните борси – бъдещето на бранша транспорт – спедиция – логистика?“ <<https://www.trans.eu/bg/blog/industriya-tsl/транспортните-борси-бъдещето-на-бран/>>, 21.06.2019г.;

[4] Ананиев С., Колев О., "Електронни транспортни борси", Юбилейна научна конференция "Транспортът в глобалната икономика", 12 май 2011г., УНСС, ISBN 978-954-644-264-2, стр. 285 - 291, 2011г.;

[5] Малинова Р., Ананиев С., Железопътен и интермодален транспорт - електронно научно приложно списание, „Ефективна организация на работата на транспортно - логистичните фирми“, брой 4 /2013, <www.ritrans.eu/index.xsp?issue=2013-04&article=90E024CF28958D89C2257C78007BD53A>, 19.06.2019г.;

[6] Интернет сайт Логистична Платформа Trans.eu - <<https://www.trans.eu/bg/>>, <<https://www.trans.eu/bg/blog/logistika-4-0/new-trans-eu-exchange/>>, 18.06.2019г.;

[7] Интернет сайт Cargopedia Транспортна борса - <<https://www.cargopedia.bg/>>, 18.06.2019г.;

[8] Интернет сайт Интелигентна логистична система TIMOCOM - <<https://www.timocom.bg/>>, 18.06.2019г.;

[9] Интернет сайт Спедитор НЕТ ООД - <<http://www.speditor.net/>>, 19.06.2019г.;

[10] Интернет сайт 123cargo Транспортна борса, <<https://www.123cargo.eu/bg/news>>, 19.06.2019г.;

[11] Интернет сайт БОРСАТРАНС - <<http://www.borsatrans.com/>>, 19.06.2019г.;

[12] Интернет сайт CARGO.LT Борса за товари и транспорт - <<https://www.cargo.lt/>>, 17.06.2019г.;

[13] Интернет сайт TELEROUTE <<https://teleroute.com/en-en/about-us/>>, 17.06.2019г.;

[14] Интернет сайт Cargoagent.net Борса за транспорт и товари
<<https://transportnaborsa.cargoagent.net>>

[15] the-building.eu, „Има ли перспектива за логистични услуги в България“
Списание “The building”, <<http://www.the-building.eu/proekti/skladove-logistichni-tzentrove/200-ima-li-perspektiva-za-logistichni-uslugi-v-balgariya>>, 19.06.2019г.

LOGISTICS PLATFORM - INTEGRATED INSTRUMENT FOR MANAGEMENT AND OPTIMIZATION OF TRANSPORT - LOGISTICS PROCESS IN TRANSPORT

Simeon Ananiev Ananiev, Orlin Iliev Kolev
saexpert@abv.bg; okolev@abv.bg

Todor Kableshkov University of Transport
Sofia, 158 Geo Milev Str.^{1, 2}
BULGARIA

Keywords: *Logistics platforms, electronic transport exchanges, electronic payment*

Abstract: *The globalization and digitization of the new era has changed a number of traditional industries and forms of communication. The freight exchanges have seriously changed the look of the European freight forwarding market in a very short period of time. The market has become accessible and open to thousands of consumers and a number of businesses have taken advantage of the transport exchanges and made them their primary channel of communication and source for finding requests, updating and changing the traditional business model. The popularity of electronic transport exchanges is in a steady upward trend, mainly due to access to the broad European market and access to customers from all over Europe.*

Electronic freight transport exchanges have become a daily indispensable assistant in the operational activities of carriers and shippers from across the European Union. Through the Internet - based platforms of the freight exchanges, the rapid finding of free car capacity or free cargo has provided a good alternative to the conventional forms of communication in daily freight forwarding, especially in critical situations. In a short span of time, electronic transport exchanges have adapted to market demand, increasing the type of services offered in the most accessible environment (via computer, tablet and / or mobile phone). Electronic transport exchanges are currently evolving to logistics platforms - an integrated tool for planning, requesting, managing, accounting and paying for transport, warehousing and deliveries to the end user. The development of services related to the possibilities for new payment systems - mobile payments, direct / bankless / payments and gradual penetration of cryptocurrencies is also in development.